

ROZKOCHAĆ SIĘ (79) *vb pf*

rof-, ros- (79), [roz-].

sie (75), się (4).

Oba o oraz a jasne.

inf rozkochać się (26). ◇ *fut 1 sg* rozkocham się (2). ◇ *2 sg* rozkochasz się (2). ◇ *3 sg* rozkochą się (6). ◇ *3 pl* rozkochają się (4). ◇ *praet 1 sg m* -em, -m się rozkochał (2). *f* -em się rozkochała (1). ◇ *3 sg m* rozkochął się (3). [f rozkochała się.] ◇ *1 pl m pers* -echmy się rozkochali (1). ◇ *2 pl m pers* -ście się rozkochali (1). ◇ *3 pl m pers* rozkochali się (3). *subst* rozkochały się (1). ◇ *plusq 3 pl m pers* byli się rozkochali (1). ◇ *imp 2 sg* rozkochaj się (9). ◇ *3 sg* niechaj się rozkochą (1). ◇ *2 pl* rozkochajcie się (2). ◇ *3 pl* niech, niechaj się rozkochają (2). ◇ *con 3 sg m* by się rozkochał (6). ◇ *1 pl* bychmy się rozkochali (1). ◇ *3 pl m pers* by się rozkochali (2). *subst* by się rozkochały (1). ◇ *praet 3 sg m* by się był rozkochał (1). ◇ *part praet act* rozkoch(a)wszy się (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI (cztery z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

1. *Upodobać sobie; z dopełnieniem nieosobowym: gorąco czegoś zapragnąć; gaudere PolAnt [w tym: w kim, w czym (36)] (37) : Wten czas sie rozkwitnie sprawiedliwy a rofkocha sie w możności swoiey ktorá mu snadz będzie rofserzona aż od morzá do morzá. RejPs 105; Abowyem byś ty sam raczył a odemnye brąc chcyal/ Ofiary ty ktorebych ya ku twoyey chwale dal/ Ale ia wiem iż sie ty w tym nigdy nie rofkochalz/ Gdyż ty sam yako możny Pan wślytko w mocy swey małz LubPs N4v; Tak im ona fortuná co ná kole stoi/ Iako innym motylem po swey myśli broi. A snadz káždy gdyby sie w tym obaczył prawie/ Máłoby sie rofkochal w tey obłudney sprawie/ Ktorá po wślytki czály zá żywotá tego/ Z wielką pracą wieść musí do wieku swoiego. RejWiz 87v; RejPos 85; Bo áczci to iest przyrodzeniu nálzemu strážna rzecz rozłączyć sie s światem y z onemi náłogi iego/ ktorimechmy tu iuz przywykli a w nich sie rofkocháli/ ale vciekły sie do rozumu iż to iuz ináczey być nie może [...] a czemużbychmy sie tego lękać albo sie przed thym wzdrygąć mieli? RejZwierc 166v; Bogáctwá y rofkofzy/ sobie vlubili [Żydzi pod panowaniem Achaba 3.Reg 16-22]/ A wślytko swoie szczęście/ ná tym záládzi. Gdy sie tak rofkocháli/ w oney dobrej myśli HistHel B; WisznTr 32; ZAwitay trunku swięty/ dawno požadány/ [...] Kto sie w tobie rofkocha/ iuz niedba o fkruchę. PaxLiz Dv.*

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): RejPos 85 cf W przen.

W przen (2) : Iuz oczy iego [wiernego] nawięcey sie w tym rofkocháią/ áby sie przypátrowály swiętemu Máyeftatowi iego [Boga]. RejPos 85.

Fraza: »serce rozkochać się ma« (1): Czemuż by się tu serce rofkochać niemiáło/ W tey drodze którą Boftwo lámo vkażáło. KołakSzczęśl B4v.

a. *O Bogu wobec człowieka (i raz wobec Chrystusa): obdarzyć szczególną łaską jako wybranego (10) : Prorok wyllawia zebranie kościoła swiętego krześciánłkiego y iako sie miał wniem pan bog rofkochác RejPs 128v; Abowiem sie on [Pan] rozmáicie rofkochal wnárodzie ludu swego RejPs 219, 198v; Ale sie Pan w tych rofkocha ktorzy sie go boią LubPs ff2v, S2, Y3v; A vczynię z nimi przymierze wieczne [...]. Y rozkocham się w nich czyniąc im dobrze BibRadz Ier 32/41; Iż otóc to iest ten lyn moy namileyzy w ktorymem sie ia nawięcey rofkochal. RejPos 9, 83v, 106v.*

b. O człowieku wobec Boga i jego nakazów: otoczyć cziq, kultem; oddać się całkowicie (17) : RAcz miły panie łaskawe błogoflawienstwo vczynic nam tu wiernemu zebraniu twemu [...]: abych my: my tefz vznakawły ciebie pana śwego wyznawali troiakocf ofoby twoiey [...] a rozkochali sie w Kryftufie odkupycielu swoiem *RejPs* 97; Vpomina prorok lud krzełcyńki/ aby sie rozkocháli w pánu swoim/ znaiac wielkie dobrodziejftwá iego *RejPs* 141v; Abowiem oná fluffna fprawá á łalkáwa náuká iego/ może rozkochác káždego nád rozliczne fkarby/ á tak y ia rozkochawłfy sie wrofkazaniu iego á maiac ná pámięci fwięte flowá iego nigdy od fciefzki ktorá wiedzie kniemu niebęde mógł odftępic. *RejPs* 176, 132, 188v; Hoynie cye vbogáci z miłofierdzya śwego/ Yedno sie chciey rozkochác w łálce fwiętey iego *LubPs* Kv; Bo gdy sie ia w tym Pánie fwym tak vprzeymie rozkocham/ Vstánac wzyfscy złońnicy *LubPs* X6, T5; A iakoż sie nie małz rozkochác w tym dzieciátku á w thym fwięty m narodzeniu iego *RejPos* 20; A iakoż sie tu [cf *Luc* 22/28-30] nie máia rozkochác wzyfscy wierni Pánfscy w tych fwiętych obietnicach iego? *RejPos* 319, 30v, [137], 175, 285, 317v; Poznałz [że rozważanie męki Chrystusa podoba się Bogu] nákoniec z przywileiow wielkich/ ktoremi cudownie práwie obdárzono te/ którzy w męce Pánfkiey oobliwie się byli rozkocháli iako S. Brygidy wdowy/ S. Fránciřzka/ S. Kátháryny z Senny/ y infzych nie málo. *LatHar* 257.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): A tak tym sie cieřz á tym sie rozkochay w thym Pánu á ftworzycielu swoim/ iż gdy będziefz wiernie dufał iemu [...] iż on przeřrzy aż do fercá twego *RejPos* 126.

2. Ucieszyć się, uradować się (40) : ILe ieft was ludzi náfwiećie rozkochaycie sie á dáwaycie to znać wefołemi głofy iż sie nam ftał krol zdziwney wyfokofci *RejPs* 70; A ci sie niechay rozkocháia którzy práwie nálladuią ciebie á niechay wołáia iż to ieft wielmożny náłz bog/ którzy chcą być vczefniki wybáwienia twego. *RejPs* 102v, 88; Abowiem fluchay iako sie tu nie ma rozkochác wierny iego/ gdyż wie á tego ieft pewnie ift/ iż mu vftáwicznie á závády gotuie y fprawuie y ty docześne y wieczne zápláty iego *RejPos* 325, 123, 124v, 267, Ooo3v.

rozkochać się z kogo (1): A iakořz sie tedy nie małz rozkochác á rozrádowác s tego krolá a s tego kfiążęciá/ któryc tu przyřzedł ná to takie wybáwienie twoie *RejPos* 19.

rozkochać się z czego (6): *RejPs* 199v; A iakoż sie tu s tey tak wdzyęcžney nowiny [o przyřściu *Zbawiciela*] rozkochác nie mamy? *RejPos* 274v, 84v, [290]; Stoią zamki/ ftoia mury puftę [...] A iakoż tu nieprzyiaciel ferczá nie ma brác? á iakoż sie thu nie ma iako dyabeł z niedbáley duřze rozkochác? *RejZwierc* 185v. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*.

rozkochać się czym (1): Azalz sie nie ma czym rozkochác pocźciwa zóná á pocźciwa niewiáftá/ która sie záchowywa wedle woley fwiętey tego Páná *RejPos* 175v.

rozkochać się w czym (12): A fprawiedliwi obaczywłfy to dziwnie sie rozkocháia w fprawach swoich *RejPs* 161, 61v, 79v; Wiernic twoi miły Pánie co w tobie vfáia/ Cić sie z rádořciá w łálce twey dziwnie rozkocháia *LubPs* B4v; Niechay sie flugá twoy rozkocha w dobrym [*Dirige servum tuum in bonum*] *BibRadz Ps* 118/122; A tu napirwey s tey pociefzliwey Ewányeliey [*Matth* 23] vważác mamy [...] Drugie/ rozkochay sie w thym gdyześ członkiem Páná śwego/ iákie więźnie wiedzyeřz pořpołu z nim/ á iakoř porářił nieprzyiacioły swoie *RejPos* 110v; A tak tu sie obácž moy miły Krzeřciáńki brácie/ iefli sie ty tu nie małz w czym rozkochác w tey prořtocie swoiey/ flýřzac nád sobá o takiey opátrnořci Páná tego *RejPos* 289v, 84v, 85, 275v. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikami: w tym (2), z tego (1); iż, że (7), gdy(by) (2)] (9): racz miłociwie nasz miły panie y bronic y rządzić nas: abowiem tobiechmy łamemu z grześliyli od ciebie łamego miłolierdzia łfukamy: aby łie łprzeciwnik nasz nieroskochał gdy by nas wzrzał opułłczone od ciebie *RejPs* 63, 126v, 128v, 219; Corki łudłkie/ vprzeymie łie z wefelim rołkochály/ łz łkrytość łądow twych Páne/ iuz ták ná włzem poznály *LubPs* V6; Bo tákem łie dziwnie s tego rołkochály/ Zem nád łprzeciwniki zá wygráne miály *LubPs* hh2; *RejPos* 113, 273v, 317v.

Szereg: »rozkochać się a (i) rozradować (się)« [szyk 5:2] (7): á gdy będziesz miał wobronie łud łwoy rołkochacie wtem pokolenie łakobowo yrozráduie łie łzrael. *RejPs* 79v; O moy miły Andrzej ł á káždy wierny Krczełłánłki człowiece/ rołkochayze łie w thym á rozráduy łie tey wdzyęczney nowinie *RejPos* 275v, 19, 84v, 109, 266v, 267.

W przen (2) : Bowiem on łeft ołobliwem opiekálnikiem tych ktorzy łobie łami pomoc niemogá á tak rołkochay łie y ty dułło moiá á przywroc dobrá nádzieię kłobie *RejPs* 170v; Rozráduyze łie thedy á rołkochay ty wierna winniczko Pána łwego/ á zwłazczá ktorał łeft włzczepioná w then łwięty pień Bołkiey máłice łego *RejPos* 267.

Przen (2) :

rozkochać się z czego (1): á łz łie iuz łwiát ołbędzic nigdy niemozę/ gdyż łeft poruczon wopiekę łego [*Boga*]. Abowiem nietylko człowiek rozumny/ ále y ziemiá y niebo rołkocha łie łtego *RejPs* 142.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Rzeki y włłytki gory nych łye rołkochály/ łz wyelką moźność Páńłką tu nád łobá znáyá. *LubPs* V6v.

3. Oddać się przyjemnościom życiowym (1) : [*Chrystus mówi:*] A tak ten Czart/ Swiat/ y Cziało Tak was było rozbuyáło Zelce łie tak rołkochali Mnie łcze prawie ani znali *RejKup* ee4v.

[Zwrot: »rozkochać się w rozkoszach«: RZekłem tedy w łercu łwym: Poydę roskocham łie w roskolzách [*adfluam deliciis*]/ á wzywác będę łubych rzeczy. *Leop* 1575 *Eccle* 2/1 (*Linde*).]

4. Zatrzączyć się o coś, zająć się czymś [w czym] (1) : AZażby to nie łepłza byłá chwałá Páńłkiey zwirzchnośći moy miły Krczełłójánłki brácie/ áby ty niepotrzebne kropidłá/ kádzidłá/ dzwonki [...]/ łzby to było oboczono ná odkupienie tey niewinney krwi/ zá ktoróř Pan náš rołtoczył hoynie łwięty krew łwoię. Albo ony niepotrzebne kielłzki/ łwieczniczki/ krzyżyczki/ ktorych leżá pełne káty/ czekájąc pogáńłkich rął/ áby łie w nich rołkochály á opłokály. *RejZwierc* 186v.

5. [Rozwinąć się, wybujać (o roślinach): łelli pecki áłbo płonki máłe łádzilz ná zagrodźie/ áby łię tám pierwey rołkochály niź łe do łádu przeniełelz/ pámiętay áby [...] *Cresc* 1571 115 (*Linde*), 146 (*Linde*); W mym ogrodźie ták łie [*lukrecja*] rołkochály/ łłodziuchna by tēz byłá z Kápádociięy *UrzędowHerb* 159b.]

Synonimy: **1. rozmiłować się; 2. rozdobrzyć się, rozradować się, rozweselić się.**

Formacje współrdzenne cf KOCHAĆ.

Cf ROZKOCHANIE SIĘ